

OSNOVE DIGITALNE ELEKTRONIKE

KODOVI ZA
OTKRIVANJE
POGREŠAKA

Kodovi za otkrivanje pogrešaka-s paritetnim bitom

- paritetni bit
- svakoj kodnoj riječi dodaje se paritetni bit tako da je broj jedinica paran ili neparan
- npr. kodna riječ   parni paritet   neparni
          100 0001   0100 0001   1100 0001

Niz dekadskih znamenki: 4,1,2,7,5 napisati u kodu eksces 3, te zatim cijeli blok zaštititi uzdužnim i poprečnim parnim paritetom

- 4 0111
- 1 0100
- 2 0101
- 7 1010
- 5 1000
- <poprečni parni paritet << uzdužni parni paritet
- 0111 1 0111
- 0100 1 0100
- 0101 0 0101
- 1010 0 1010
- 1000 1 1000
- 0100

Metodom a) neparnog b) parnog pariteta osigurati pravilan prijenos podataka:

• a)

- _1100101
- _1000010
- _0101111

b)

- _0111000
- _1000111
- _010110

Napisati tablicu koda eksces 3 zaštićenog neparnim paritetom

P	k_3	k_2	k_1	k_0
1	0	0	1	1
0	0	1	0	0
1	0	1	0	1
1	0	1	1	0
0	0	1	1	1
0	1	0	0	0
1	1	0	0	1
1	1	0	1	0
0	1	0	1	1
1	1	1	0	0

	0	0	0	0
	0	0	0	1
	0	0	1	0
0	0	0	1	1
1	0	1	0	0
2	0	1	0	1
3	0	1	1	0
4	0	1	1	1
5	1	0	0	0
6	1	0	0	1
7	1	0	1	0
8	1	0	1	1
9	1	1	0	0
	1	1	0	1
	1	1	1	0
	1	1	1	1

Hammingov kod –kod za otkrivanje jednostruke pogreške i mjesta pogreške

- Richard Hamming oko 1940. god. definirao kod
- -sastoji se od znakovnih bitova podatka ($k_0, k_1, k_2, \dots$ ili oznake $i_0, i_1, \dots$) i ispitnih bitova ($p_1, p_2, \dots$) koji se nalaze na mjestima koje predstavljaju težinska mjesta $2^0, 2^1, 2^2, \dots$

Hammingov kod-Konstruirati Hammingov kod na osnovi koda eksces 3

	k_3	k_2	k_1	k_0
	0	0	1	1
	0	1	0	0
	0	1	0	1
	0	1	1	0
	0	1	1	1
	1	0	0	0
	1	0	0	1
	1	0	1	0
	1	0	1	1
	1	1	0	0

p_1	p_2	i_3 k_0	p_4	i_5 k_1	i_6 k_2	i_7 k_3
		1		1	0	0
		0		0	1	0
		1		0	1	0
		0		1	1	0
		1		1	1	0
		0		0	0	1
		1		0	0	1
		0		1	0	1
		1		1	0	1
		0		0	1	1

Hammingov kod na osnovi koda eksces 3

P_1	P_2	i_3	P_4	i_5	i_6	i_7
0	1	1	1	1	0	0
0	1	0	1	0	1	0
1	0	1	1	0	1	0
1	1	0	0	1	1	0
0	0	1	0	1	1	0
1	1	0	1	0	0	1
0	0	1	1	0	0	1
0	1	0	0	1	0	1
1	0	1	0	1	0	1
1	0	0	0	0	1	1

- Vrijednost paritetnih bitova za svaku kodnu riječ
- $P_1 \quad i_3 \oplus i_5 \oplus i_7 = 0$
- $P_2 \quad i_3 \oplus i_6 \oplus i_7 = 0$
- $P_4 \quad i_5 \oplus i_6 \oplus i_7 = 0$

Ispitna tablica

p1	p2	i1	p3	i2	i3	i4	p4	i5	i6	i7
0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0
0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1
1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1

Poruku 1001 zaštitite Hammingovim kodom

moramo izračunati bitove provjere

p1	p2	i3	p4	i5	i6	i7
0	0	1	1	0	0	1

Binarni broj od 11 bitova potreban za prijenos: 011 0110 1001 u sustavu koji koristi paran (even) paritet zapisati u Hammingovom kodu

Paziti da se prvi položaj u ovome binarnome broju smatra "d1", iako je to najznačajniji bit broja. Ovaj broj može se smjestiti na položaje

Položaj	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
namjena	P1	P2	d1	P4	d2	d3	d4	P8	d5	d6	d7	d8	d9	d10	d11	P16
			0		1	1	0		1	1	0	1	0	0		1

Bit broj jedan, "P1", služi za generiranje parnoga pariteta podatkovnih bitova na mjestima 3, 5, 7, 9, 11, 13 i 15

Položaj	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
namjena	P1	P2	d1	P4	d2	d3	d4	P8	d5	d6	d7	d8	d9	d10	d11	P16
	P1		X		X		X		X		X		X		X	
P 1	1		0		1		0		1		0		0		1	

Bit broj dva, "P2", služi za generiranje parnoga pariteta za podatkovne bitove na položajima 3, 6, 7, 10, 11, 14 i 15

Položaj	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
namjena	P1	P2	d1	P4	d2	d3	d4	P8	d5	d6	d7	d8	d9	d10	d11	P16
P2		X	X			X	X			X	X			X	X	
P2		1	0			1	0			1	0			0	1	

Bit broj četiri, "P4", oblikuje se za generiranje parnoga pariteta podatkovnih bitova na položajima 5, 6, 7, 12, 13, 14 i 15

Položaj	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
namjena	P1	P2	d1	P4	d2	d3	d4	P8	d5	d6	d7	d8	d9	d10	d11	P16
P4				X	X	X	X					X	X	X	X	
P4				0	1	1	0					1	0	0	1	

Bit broj osam, "P8", oblikovan za generiranje parnoga pariteta za podatkovne bitove na položajima 9, 10, 11, 12, 13, 14 i 15

Položaj	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
namjena	P1	P2	d1	P4	d2	d3	d4	P8	d5	d6	d7	d8	d9	d10	d11	P16
pokriva P8								X	X	X	X	X	X	X		X
P8								0	1	1	0	1	0	0	1	

Bit 16, "P16" je bit provjere pariteta za bitove desno od njega. Budući da je on posljednji bit u skupu od 16 bitova, onda bi trebao biti 0.

Konačna riječ od 16 bitova, uključujući Hammingove kodove, a koja nastaje iz informacijske riječi **[01101101001]**, je:

1100 1100 1101 0010

Pronalaženje pogrešaka pomoću Hammingovog koda

- Na ulazu digitalnog sustava primljena je binarna riječ **010011110010** zapisana u Hammingovu kodu. Riječ ima 4 ispitna bita, a primijenjen je parni paritet. Najmanje važan bit zapisan je lijevo. Ispitajte je li primljena riječ ispravna, a ako nije, pronađite i ispravite pogrešku

Rješenje

P_1	P_2	I_3	P_4	I_5	I_6	I_7	P_8	I_9	I_{10}	I_{11}	I_{12}
0	1	0	0	1	1	1	1	0	0	1	0

- $C_1 = p_1 \oplus i_3 \oplus i_5 \oplus i_7 \oplus i_9 \oplus i_{11} = 1$
- $C_2 = p_2 \oplus i_3 \oplus i_6 \oplus i_7 \oplus i_{10} \oplus i_{11} = 0$
- $C_3 = p_4 \oplus i_5 \oplus i_6 \oplus i_7 \oplus i_{12} = 1$
- $C_4 = p_8 \oplus i_9 \oplus i_{10} \oplus i_{11} \oplus i_{12} = 0$
- $(0101)_2 = 5$ greška je u petom bitu
- Točna kodirana riječ: **010001110010**
- Točna poruka: **00110010**

Hammingovim kodom prenesena je informacija 1000110. Provjeriti ispravnost prenesene informacije.

p1	p2	i3	p4	i5	i6	i7
			y			
	x					
y						
1	0	0	0	1	1	0

Pogreška na drugom bitu
točna poruka je 1100110, a točna informacija je 0110

Odrediti mjesto pogrešnog bita u informaciji 1111001 prenesenoj u Hammingovom kodu , te definirajte točnu poruku.

p1	p2	i3	p4	i5	i6	i7
1	1	1	1	0	0	1

$p1, i3, i5, i7 = 1$

$p2, i3, i6, i7 = 1$

$p4, i5, i6, i7 = 0$

$011(2) = 3(10)$ greška na trećem bitu

točna informacija 1101001-----0001-poruka

Hammingovim kodom kodiran je broj koristeći XS-3 kod. Prenesena je sekvenca 1011001. Provjerite točnost prijensa i otkrite o kojem broju se radi.

- došlo je do greške na 1. bitu - točna sekvenca je: 0011001
- poruka je: 1001 (to je 9)
- $9-3=6$
- radi se o broju 6

p1	p2	i3	p4	i5	i6	i7
1	0	1	1	0	0	1

Zadaci za vježbu

- 1. Niz dekadskih znamenki: 0,3,6,9 napisati u kodu eksces 3, te zatim cijeli blok zaštititi uzdužnim i poprečnim parnim paritetom.
- 2. Niz dekadskih brojeva: 25;84;47 napisati u kodu 2421, te zatim cijeli blok zaštititi uzdužnim i poprečnim neparnim paritetom.
- 3. Informacije a) 1101010 b) 1100100 zaštititi Hammingovim kodom (odrediti bitove provjere).
- 4. Za zadanu informaciju **101010110010** zaštićenu Hammingovim kodom provjeriti točnost prijenosa i ukoliko postoji pogreška pronaći je, te je ispraviti i napisati točnu informaciju.
-